

Úprava podnikatelských smluvních závazků – unijní unifikace

- jaká pravidla
- kde žalovat?

Nejen kolizně je určován právní režim smluv s mezinárodním prvkem

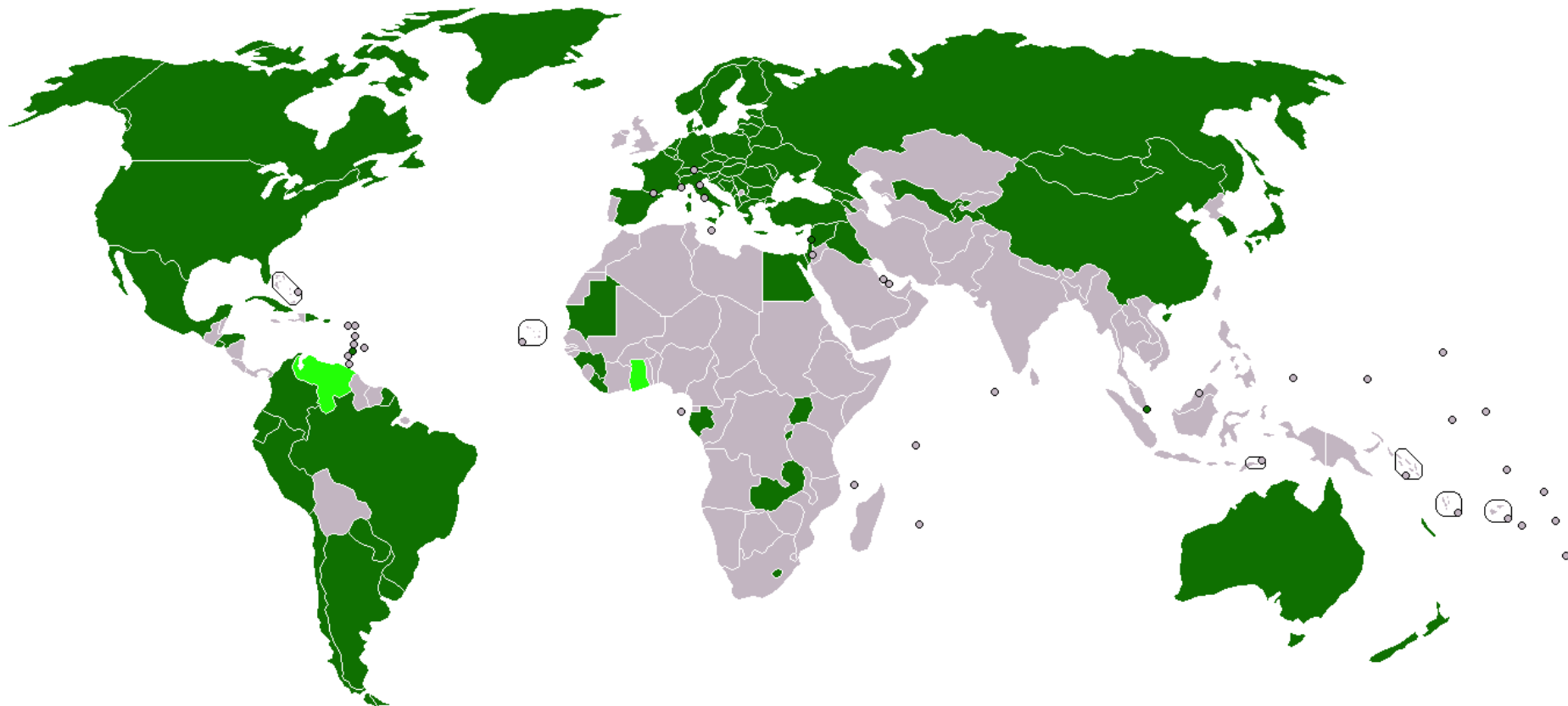
Právní režim smluvních závazků

- dvě metody řešení
- metoda přímá
- metoda kolizní

Přímá metoda

- mezinárodní úmluvy
- Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží
- přímá úprava přepravních smluv (CMR, COTIF, aj.)

Kupní smlouva s mezinárodním prvkem

KOLIZNÍ ÚPRAVA

Prameny kolizní úpravy

- vnitrostátní úprava v ZMPS
- unijní unifikace v nařízení Řím I (součást regulace v rámci Evropského justičního prostoru)
- mezinárodní unifikace v mezinárodních úmluvách

Jeden krok zpět: souvislosti, vývoj **KOLIZNÍ ÚPRAVA**

Evropský justiční prostor

proč?

zpět k tématu
KOLIZNÍ ÚPRAVA

Kolizní úprava smluvních závazků

- dominantní předpis ve všech členských státech
- Řím I
 - proč: široké vymezení zejména věcné působnosti ve spojení s časovou a osobní působností

Aplikační předpoklady nařízení Řím I

- personální působnost
 - univerzální – bez ohledu na bydliště, státní příslušnost
- časová působnost
 - smlouvy uzavřené od 17. prosince 2009

Struktura pravidel

- *lex specialis* pravidla, u nich je volba práva omezena
 - spotřebitelské věci – čl. 6
 - pojistné věci – čl. 7
 - pracovněprávní věci – čl. 8
 - přepravní smlouvy – čl. 5
- *lex generalis*
 - **autonomie vůle stran** = volba práva čl. 3
 - náhradní kritéria (při neexistenci volby) – čl. 4

Základní pilíř

- **autonomie vůle stran** = volba práva čl. 3
- přístup k volbě není jednotný – více variant
 - neomezená (čl. 3.1),
 - omezená kolizně (přepravní smlouvy, pojistné smlouvy)
 - omezená materiálně (čl. 3.3 a čl. 3.4, spotřebitelské smlouvy, individ. prac. smlouvy)

Náhradní kritéria (při nevyužití volby práva)

- **nejužší spojení?**
- **nejdříve pevná pravidla**
 - právo prodávajícího
 - právo poskytovatele služby
- **poskytovatel charakteristického plnění**

Imperativní normy

PROSAZOVÁNÍ VEŘEJNÉHO ZÁJMU

Imperativní normy

- skupina norem, které si „vynucují“ svoji aplikaci v určitých situacích bez ohledu na rozhodné právo
- administrativně-správní metoda regulace – veřejnoprávní normy (porušení stíháno státem, vynucovány státem)
- konkrétní normy, velké množství
- **PROSAZENÍ VEŘEJNÉHO (STÁTNÍHO) ZÁJMU**
- imperativní norma nebo spíš **imperativní situace?**
- „imperativnost“ je relevantní v propojení se soukromoprávním vztah
- neregulují obsah soukromoprávního vztahu, ale **ovlivňují** plnění povinností
 - neplatnost právního jednání
 - nemožnost plnění

Imperativní normy

- článek 9 nařízení Řím I
 - ustanovení, jejichž dodržování je pro stát při ochraně (**prosazování**) jeho veřejných zájmů, jako např. jeho politického, společenského a hospodářského uspořádání natolik zásadní, že vyžaduje jejich použití bez ohledu na právo rozhodné určené kolizní normou

Imperativní normy

- antikorupční legislativa,
- úprava hospodářské soutěže,
- oblast veřejných zakázek,
- měnová a devizová opatření,
- daňové předpisy,
- úprava cel a dalších mechanismů regulace dovozu a vývozu
 - včetně obchodu se zbraněmi, nebezpečnými látkami, předměty kulturních hodnot
- normy řešící energetickou bezpečnost,
- ochrana životního prostředí,
- sociální zabezpečení.

Použití imperativních norem

Použití ano či ne

- historicky – ne
- pro odmítání není praktické ani teoretické odůvodnění, navíc je problematické pro praxi
- spíše než ano či ne – na základě čeho
 - zvláštní navázání (hraniční určovatel)
 - bezprostřední aplikace

Použití kdy a jak

- souběžně s aplikací rozhodného práva

PROCESNÍ ÚPRAVA

Brusel Ibis – hierarchie pravidel

- výlučná příslušnost
- prorogace (omezení u speciálních pravidel)
- speciální příslušnost
- alternativní příslušnost
- obecná (základní) příslušnost

BRUSEL Ibis: OBEČNÁ PŘÍSLUŠNOST (základní pravidlo)

Brusel Ibis – obecná příslušnost

- žalobce následuje žalovaného
- osoba s bydlištěm v EU má být žalována ve státě svého bydliště
- vnitrostátní soudní příslušnost uvnitř tohoto státu – dle *lex fori*
- využije se vždy, kdy není možné využít jiný typ příslušnosti

BRUSEL Ibis: ALTERNATIVNÍ PŘÍSLUŠNOST

Brusel Ibis – povaha alternativních pravidel

- užší propojení sporu a sudiště
 - hmotněprávní i procesní charakter spojení
 - řádný výkon spravedlnosti, a nikoli zvláštní ochrana žalobce (C-800/19)

- výběr žalobce mezi obecnou a alternativní příslušností
- kdy? – umožní setrvat ve státě žalobce
- podmínka bydliště žalovaného v EU
- nelze využít, pokud by pravidlo vedlo k soudu mimo EU (např. dle místa plnění smlouvy)
- stanoví i vnitrostátní místní příslušnost (nikoliv věcnou a funkční)

PŘÍSLUŠNOST VE VĚCECH SMLUVNÍCH
BRUSEL Ibis:
ALTERNATIVNÍ PŘÍSLUŠNOST

Smluvní vztahy – pojem smlouva

- autonomní výklad
- **dobrovolně převzatý závazek** jedné osoby vůči druhé osobě

Smluvní vztahy – další kategorizace

- prodej zboží
- poskytnutí služby
- vše ostatní

Smluvní vztahy – prodej

- směna zboží za peníze, převod vlastnického práva
- zboží:
 - ano: hmotné movité věci vč. určených k výrobě (i když kupující stanoví podmínky zpracování), software
 - ne: peníze, elektrická energie, práva, cenné papíry
- souběh prodeje zboží a poskytnutí služby:
 - *C-381/08 Car Trim*: určující je ten, který smlouvu nejvíce charakterizuje

Smluvní vztahy – služby

- služba – autonomní výklad (činnost za úplatu)
 - obchodní zastoupení
 - distribuce
 - advokacie, daňové poradenství
 - činnost architektů
 - doprava, skladování
 - cestovní kancelář, hotel
 - bankovní služby
 - poskytnutí licence

PŘÍSLUŠNOST VE VĚCECH DELITŮ A KVAZIDELIKTŮ

BRUSEL Ibis:

ALTERNATIVNÍ PŘÍSLUŠNOST

Alternativa pro spory z deliktů – čl. 7 odst. 2

- ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti
 - *u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné*
 - *události;*
- delikt
- škodná událost
- účinky škodného jednání

Delikt, kvazidelikt

- delikt je snadnější poznat, než definovat
- *C-189/87 Kalfelis*
 - nezávislý koncept
 - odpovědnost žalovaného, která nesouvisí se smlouvou
- nekalá soutěž (*C-167/00 Henkel*)
- předsmmluvní odpovědnost (*C-334/00 Tacconi*)
- nelegální stávka (*C-18/02 DFDS Torline*)
- ručení představenstva a.s. za závazky společnosti, jestli si byli vědomi nedostatku kapitálu a vhodnosti vstupu do likvidace (*C-147/12 ÖFAB*)
- negativní určovací žaloba (*C-133/11 Fischer*)

Místo škodné události

- místo protiprávního (deliktního) jednání vs. místo účinků tohoto protiprávního (deliktního jednání)
- obě varianty jsou možné, výběr je na žalobci
 - *21/76 Mines, C-189/08 Zuid Chemie, C147/12 ÖFAB*